

inclusion in the socio-political and cultural life of the republic. A striking example of active civic position was the work and social activity of manager (1954–1959) Transcarpathian branch of the Socialist Party I. Chendeya. In the centre of his attention were acutely urgent and general civilizational problems of preservation of historical and cultural heritage, the relationship between man and nature, preservation of the environment. One of the first in Ukrainian prose in the second half of 1950 – 1960-ies Ivan Chengdu artistically convincingly revealed the inner meaning of the unity of man with spiritual continent of its own people, its moral values, acquired over centuries, the idea of spending do good, high purpose of human existence on earth. During the 1960s. I. Chengdu belonged to the cohort of «dissenters», namely domestic intellectuals, who hoped to reform the Soviet system. His expressive social and citizenship 1960s. was the result of underlying, complex processes literary and artistic life in Ukraine and in Transcarpathia previous decade.

Key words: *Transcarpathia, literature, «disagree», John Chengdu.*

УДК 94(477)«19»:37(09)

М. А. Заплетнюк

ВПЛИВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ В 1990-х рр.

Анотація. *На основі аналізу особливостей реформування системи освіти України визначено характер впливу цього процесу на розвиток громадянського суспільства в Україні. У цьому контексті висвітлено формування громадянської ідентичності в Україні з окресленням характеру українізації освітянських закладів.*

Ключові слова: *громадянське суспільство, політична участь, політичне функціонування, реформування системи освіти, вища школа, українізація.*

Постановка проблеми. В основі ідеї громадянського суспільства лежить проблема відносин людини з політичною владою, суспільства з державою. Досить часто громадянське суспільство і держава протиставляються одне одному, визначається, що громадянське суспільство покликане контролювати державні органи. Але в українських реаліях інтереси держави та громадянського суспільства у окремих питаннях збігалися. Для розбудови потужної держави однією з умов виступало формування громадянської ідентичності. Активна позиція громадян сприяла поширенню політичної участі в рамках партисипатарної концепції демократії. У той же час патерналістські традиції в українському суспільстві, його досить високий рівень етатизації, успадкований від радянських часів, обтяження радянською ідентичністю (особливо у східноукраїнських регіонах) сприяли реалізації елітарної концепції демократії, яка передбачала досягнення цілей політичних еліт за рахунок масштабного застосування мобілізаційних та маніпулятивних політичних технологій, які стояли на заваді забезпеченню ефективного контролю громадян за діяльністю владних структур. Однак необхідність розбудови державності вимагала заходів, спрямованих на формування політичної свідомості населення, орієнтованої на українські (у розумінні української політичної нації) цінності. З відновленням Української державності перед суспільством постало нагальне завдання реформування системи освіти з метою приведення її у відповідність до вимог державного будівництва. У той же час громадяни України після відновлення Української державності опинилися у пошуках власної ідентичності в новій державі, нових взаємозв'язках з державою, в умовах складання нових цінностей і духовних орієнтирів, у процесі формування громадянського суспільства і змушені були відстоювати свою культурну, мовну, релігійну і створювати громадянську ідентичність [16, 16–17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях вітчизняних вчених процес розбудови громадянського суспільства, проведення політичних та економічних реформ нерідко висвітлювався у тісному зв'язку з аналізом певних аспектів реорганізації системи вищої освіти [7; 19]. Нормативні основи реформування вищої школи, а також місце, роль освіти та науки в період розбудови громадянського суспільства і розвитку ринкових відносин в Україні певною мірою розкриті авторами колективної праці «Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні» [10]. Проблемі соціальної значущості освіти, державній освітній політиці присвячено дослідження Б. Данилишина, В. Дзола, Ю. Терещенка, В. Ніколаєва [4; 5; 22]. Варто відзначити дослідження В. Огнев'юка «Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку», де відзна-

чено, що неспроможні досягти високого освітнього рівня нації неминуче опиняться на узбіччі світового прогресу, а громадяни таких країн не зможуть брати активної участі ані в управлінні державою, ані в забезпеченні належних матеріальних умов для власного життя, культурного розвитку та духовного становлення [15, 14]. Проте сучасне протистояння України та Російської Федерації вимагає більш детального вивчення процесу впливу українізації освіти на формування громадянського суспільства в Україні з огляду на невідомість сприйняття цього процесу громадянами різних регіонів.

Виклад основного матеріалу. Об'єднання українського народу на шляху розбудови незалежної держави стало важливим завданням з огляду на ситуацію, що склалася в українському соціумі після розпаду СРСР. Поняття «багатонаціональний» стосовно народу України досить відносно, оскільки впродовж 1989–2001 рр. у період між переписами населення питома вага національних меншин майже не змінилася (4,9% – в 2001 р., 5,2% – в 1989 р.). Більшість населення становили українці і росіяни, але формування громадянського суспільства і політичної нації з представників цих національностей не могло не визначитися сусідством України з Російською Федерацією та її впливом на процеси, що відбувалися в Україні. Цей вплив досить багатогранний і багатовекторний, але, власне, проблема російських впливів регулювалася ступенем життєздатності української державності, тобто суто внутрішнім чинником [12, 723].

На початку 1990-х рр. національне виховання розглядалося аналогом державного і передбачало врахування місцевих, певного роду регіональних, етнічно-культурних, мовних особливостей, але мало базуватися на принципі і пріоритеті єдності держави, народу, мови, матеріальної і духовної культури, а отже, на єдності принципів, змісту та форм освіти. Метою національного виховання мало стати формування гармонійно розвинутої особистості, спроможної органічно поєднувати свої права та інтереси з правами та інтересами середовища, нації, держави, орієнтуватися на найвищі загальнонародні та загальнолюдські права, духовно-культурні та культурно-естетичні цінності [9, 8–9]. У цьому зв'язку велике значення мало формування закладами освіти національної самосвідомості, що сприяло визначенню молоддю життєвих орієнтирів, пов'язаних із розбудовою Української держави [23, 7]. Тому в 1991 р. Верховна Рада України прийняла закон «Про освіту», що визначав школу як основу духовного і соціально-економічного розвитку держави. Відповідно до закону, а також внесених до нього у 1996 р. змін та доповнень, освіта в Україні ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості та взаємоповаги між народами та національностями.

Водночас рішення Верховної Ради стосовно мовного питання сприяло посиленню національно-культурного руху, а з іншого – призвело до усвідомлення єдності у середовищі «російськомовного населення», до складу якого входили як етнічні росіяни, так і представники зрусифікованих етносів, що проживали на українських землях. Проблема надання російській мові статусу другої державної в Україні не без втручання російської сторони відразу набула політичного характеру. Причому принципова відмова від вивчення та використання у якості засобу спілкування державної мови, яка у міжнародній практиці визначається як така відповідно до мови спілкування титульної нації, мотивувалася відносно великою кількістю етнічних росіян в Україні та досить значним числом тих, кого зараховували до «російськомовного населення» [14, 166–174].

Наукові установи та освітянські заклади взяли активну участь у формуванні державницьких настроїв у суспільстві, особливо у середовищі молоді, шляхом звернення до історії України із виокремленням (а в деяких випадках і переглядом висновків щодо політичної діяльності) найбільш впливових її політичних лідерів у рамках відродження національних традицій української історіографії. Водночас після прийняття Конституції України і до 2004 р. українізація здійснювалася в умовах поступового посилення політизації цього питання, яке активно використовувалося політичними силами для боротьби за електоральний вплив і сприяло формуванню регіональних ідентичностей в тому числі й на основі ставлення власне до процесу українізації. Однак в Україні представникам розумової праці, принаймні впродовж 1990-х рр., не вдавалося «окультурити владу», а от реалізувати приватні інтереси тієї її частини, що перебувала при владі чи обслуговувала владу, вже вдавалося. І зроблено це певною мірою за рахунок розмежування еліти і народу [8, 51].

В українських наукових колах тривалий час точилася дискусія навколо визначення змісту та співвідношення «державного» і «національного» виховання. Національне вихо-

вання в Українській державі, відповідно до Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») мало бути спрямоване на формування у молоді і дітей світоглядної свідомості, ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв, інших соціально значущих надбань вітчизняної і світової духовної культури. Національне виховання мало бути органічним компонентом освіти і охоплювати всі складові системи освіти. В основу національного виховання мали бути покладені принципи гуманізму, демократизму, єдності сім'ї і школи, наступності та спадкоємності поколінь. Головною метою національного виховання оголошувалося набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної належності особистісних рис громадян Української держави, розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури [18].

Комп'ютеризація багатьох навчальних закладів, як і відносна доступність електронних носіїв і засобів передачі інформації дозволяли молодим людям отримувати значний масив інформації, в тому числі й альтернативної щодо оцінки ситуації в державі офіційними її представниками. Романтизація та віктимізація української історії попри усвідомлення молоддю історичних коренів українського народу та процесу формування поселенської структури на теренах України не завжди знаходили відгук у учнів та студентів через співставлення рівня та якості життя в Україні та у інших державах. Цьому також сприяло й те, що значна кількість представників влади не продемонструвала відданості інтересам Української держави: на порядок денний багатьох владних структур вийшли вузько-корпоративні інтереси певних фінансово-промислових груп, що досить часто виражалося у нехтуванні навіть інтересами національної безпеки. При цьому працівникам освіти досить важко було пояснювати деякі невідповідності між декларативними положеннями, викладеними в офіційних документах і реальними подіями, частина з яких не сприяла формуванню позитивного іміджу Української держави в молодих людей.

Боротьба за вплив на Україну з боку провідних західних країн та Російської Федерації і не виваженість так званих «ринкових реформ» сприяли поглибленню кризових явищ у економіці України на початку 90-х рр. XX ст., що сприяло зниженню об'єктивних показників рівня життя населення та поширення самоідентифікації громадян як бідних мешканців держави, які не мають впевненості у майбутньому [24].

Відновлення Української державності більшістю населення республіки пов'язувалося із надіями на покращення соціально-побутових умов. Проте не минуло й року після проголошення незалежності, як великі й цілком виправдані надії та очікування населення України обернулися цілковитим розчаруванням. Проведене вже у травні 1992 р. Н. Паніною комплексне соціологічне дослідження засвідчило, що середній розмір заробітної плати в Україні становив тільки 10 дол. США, а сукупний дохід на одного члена сім'ї – лише 8 дол. США. При цьому майже 85% респондентів не були впевнені у своєму майбутньому [2, 6]. Серед таких осіб була значна частина викладацького складу українських вишів в силу того, що у багатьох з них затримки у виплатах заробітної плати сягали майже року. Це, поміж іншого формувало не лише негативне ставлення до вищого керівництва держави, а й сприяло розчаруванню у перспективах побудови в Україні потужної економіки. При цьому негативізм частини педагогів, значна частина яких проживала на території Донецької, Луганської областей та Автономної Республіки Крим, пов'язаний із економічними негараздами та труднощами часто трансформувався в негативне ставлення до Української державності. Радянська ідентичність жителів цих територій та порівняння рівня життя в Україні та Російській Федерації обумовлювали, серед іншого, проросійські настрої та небажання інтегруватися в українське культурне середовище. При цьому під час виборів 1994 р. деякі кандидати відкрито пропагували приєднання до Росії [11, 87].

Часто поза межами офіційних установ, в тому числі й вузів, представники різних етнічних груп продовжували спілкуватися російською мовою. Протягом 1994–2002 рр. переважно українською мовою спілкувалися у сім'ях від 31,9 до 39,1% респондентів, переважно російською – від 32,4 до 36%, і українською і російською залежно від обставин – від 34,5 до 26,8% респондентів [1, 383].

Поруч з цим протягом 1990-х рр. збільшилася кількість студентів, які отримували вищу освіту українською мовою. Однак українські владні структури в умовах переділу власності проводили досить непослідовну політику у сфері формування української політич-

ної нації та багато в чому не сприяли формуванню громадянського суспільства: був відсутнім захист та державна політика у сфері інформаційного простору, що було однією з причин розгортання антиукраїнської пропаганди. Поступово скорочувалися обсяги української друкованої продукції. Українізація освіти не могла забезпечити відповідного розширення меж побутового спілкування українською мовою. Однак саме освітянські заклади формували усвідомлення «єдності зі своєю землею», розуміння етапів процесу формування українського народу, входження окремих регіонів до складу Української держави.

На початку 1996 р. соціологічні опитування показали, що найвагомішою дисципліною, вивчення якої сприяє патріотичному вихованню, на думку студентів, залишалася історія (72% опитаних) та українська мова (25%). 17% опитаних вказали на релігієзнавство та 10% – на інші предмети (історія української та світової культури, етика, естетика). Однак вказані факти стосувалися опитувань, проведених у вузах Тернополя, Полтави, Києва. Причому кількість тих, хто у якості засобу патріотичного виховання назвав мову серед студентів полтавських вузів – 23,7%, а Тернополя – 30% [3, 28].

На участь української вищої школи у процесі формування громадянського суспільства та політичної нації негативно вплинула зміна ціннісних орієнтирів у суспільстві з відмовою від колективізму на користь індивідуалізму, яка трансформувалася у прагнення до забезпечення лише власних інтересів (або сімейних чи родинно-земляцьких угруповань) часто всупереч інтересам інших громадян чи держави. Багатьма українцями держава в цілому розглядалася «як противник, що прагне зменшити статки громадян». Проте «завдяки переважанню в українському національному характері індивідуалізму» наголошувалося на необхідності підвищення уваги до гуманітарних дисциплін [13, 51–52]. Попри це результати соціологічних досліджень, проведених на рубежі ХХІ ст., свідчили, що не дивлячись на нав'язування індивідуалізму колективістські цінності в українському суспільстві мали набагато більшу популярність. За принципом індивідуалізму погоджувалися жити лише 11,3% опитаних, за принципом колективної взаємодопомоги 15,4%. Проте понад половину (54,1%) опитаних обстоювали гармонію між цими принципами [21, 99].

Певне зростання ролі гуманітарних дисциплін у сфері освіти відбулося не лише на змістовному наповненні навчальних програм, а на формуванні світогляду молодих людей. Повноправною дисципліною у вищій школі стала історія України. Курси філософії, економічної теорії, політології були збагачені сучасними світовими досягненнями. Обсяг годин з соціально-гуманітарних дисциплін був закріплений нормативними документами Міністерства освіти та науки. Щоправда окремі діячі освіти виступали за виключення гуманітарного блоку дисциплін із курсів підготовки фахівців з деяких спеціальностей [17]. Найбільш ймовірно, що саме під впливом розширення блоку гуманітарних дисциплін впродовж 90-х рр. ХХ ст. зростає кількість студентів, які стали брати участь у політичному житті країни. Апатія, зневіра у можливостях державної влади змінити життя на краще, особливо поширена у першій половині 1990-х рр. поступово поступилися, у тому числі й під впливом діяльності вузів, активній життєвій позиції, що полягала у розумінні важливості у політичному житті. Наприкінці 1990-х рр. дещо підвищився рівень електоральної активності серед молодих людей. У виборах до Верховної Ради України 1998 р., які проводилися за новою пропорційно-мажоритарною системою, взяли участь більше 60% молодих людей, у той час як у виборах 1994 р. – близько 25% [6, 26].

Висновки. Загалом реформування освіти України протягом 1990-х рр. сприяло формуванню громадянської ідентичності в українському суспільстві. Молоді люди виховувалися в умовах, коли більшістю українського суспільства відкидалася радянська ідентичність. Під впливом зростання поінформованості суспільства про події у світі та рівень життя провідних країн змінювалися життєві орієнтири та цінності, в тому числі й через орієнтацію на європейські демократичні здобутки, правосвідомість та політичну культуру. Певною мірою критично оцінюючи зусилля закладів освіти в забезпеченні розширення вживання української мови у спілкуванні, важливо відзначити їх успіхи у формуванні світогляду громадян України, пов'язаного із усвідомленням ними єдності зі своєю землею, розуміння історичних коренів Української державності і відмінностей народу України (у розумінні політичної нації) від інших народів без нав'язування шовіністичних поглядів, про що свідчить досить високий рівень міжетнічної толерантності в українському суспільстві та тривала відсутність міжетнічних конфліктів. У цих умовах варто розглядати двомовність більшості українців як результат історичного розвитку українських земель (у тому числі й русифіка-

торської політики), а не одну із перешкод на шляху формування української політичної нації і громадянського суспільства. Як показали останні події, усвідомлення єдності зі своєю землею тісно пов'язувалося в українського народу із готовністю її захищати, що ще з часів Римської імперії було однією з ознак готовності до набуття громадянських прав.

Список використаної літератури

1. Вишняк О. Динаміка мовної ситуації в Україні / О. Вишняк // Українське суспільство 1992–2007: динаміка соціальних змін. – К., 2007. – С. 381–391.
2. Ворона В. М. Побачити себе такими, якими ми є / В. М. Ворона // Українське суспільство. 20 років незалежності. Соціологічний моніторинг : у 2 т. – К., 2011. – Т. 1. Аналітичні матеріали. – С. 3–15.
3. Герасимчук В. Історія та рідна мова в патріотичному вихованні студентської молоді України і Польщі / В. Герасимчук // Шлях освіти. – 1997. – № 1. – С. 27–28.
4. Данилишин Б. Інноваційна модель економічного розвитку: роль вищої освіти / Б. Данилишин // Вісник Національної академії наук України. – 2005. – № 9. – С. 26–35.
5. Дзоз В. Освітня справа як складник гуманітарної політики держави / В. Дзоз // Вища освіта України. – 2004. – № 4. – С. 36–39.
6. Довженко В. Майбутнє України в руках молоді / В. Довженко // Майбутнє України в руках молоді : зб. матеріалів IV Світового Конгресу Українських Молодіжних Організацій, Київ, 21–23 серпня 1998 р. – К., 1998. – С. 26–29.
7. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства: теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні / А. Колодій. – Л. : Червона калина, 2002. – 276 с.
8. Кіндратець О. Українська інтелігенція і влада / О. Кіндратець // Політичний менеджмент. – 2009. – № 2. – С. 51–57.
9. Кононенко П. П. Українська освіта: проблема реформи / П. П. Кононенко // Освіта і управління. – 2010. – № 1. – С. 7–29.
10. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні: педагогічні концепції / А. Погрібний, А. Алексюк, О. Вишневський [та ін.]. – К. : Школяр, 1997. – 151 с.
11. Кульчицький С. В. Україна і Росія в історичній ретроспективі : у 3 т. / С. В. Кульчицький, Б. О. Парасонський. – К. : Наук. думка, 2004. – Т. 3. Новітній український державотворчий процес. – 327 с.
12. Литвин В. М. Історія України / В. М. Литвин. – К. : Наук. думка, 2009. – 821 с.
13. Москалець В. Психологічне обґрунтування національної школи. Риси українського національного характеру з погляду духовності / В. Москалець // Рідна школа. – 1995. – № 1. – С. 51–53.
14. Нагірний В. Політизація російської етнічності в Україні: спроба організаційного оформлення / В. Нагірний // Наукові записки інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – К., 2000. – Вип. 14. – С. 166–174.
15. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: (світоглядно-методологічний аспект) : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук / В. О. Огнев'юк. – К., 2003. – 28 с.
16. Політичні механізми формування громадянської ідентичності в сучасному українському суспільстві : колективна монографія. – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2014. – 296 с.
17. Поліщук М. Плата за навчання – не куплений диплом : [проблема вищої медичної освіти в Україні] / М. Поліщук // Голос України. – 2004. – 1 липня, № 119. – С. 8.
18. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») / Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=142.
19. Розбудова громадянського суспільства в Україні / Л. Беренштейн, П. Панченко, О. Реєнт [та ін.]. – К. : НАН України, Ін-т історії України, 1999. – 255 с.
20. Розвиток громадянського суспільства в Україні / Л. Шара [та ін.]. – К. : Фонд Європа XXI, 2002. – 59 с.
21. Тарасенко В. Криза соціальної перспективи / В. Тарасенко, М. Сакада, В. Чигрин // Українське суспільство 1992–2007: динаміка соціальних змін. – К., 2007. – С. 96–104.
22. Терещенко Ю. Відправні засади філософії політики у сфері освіти / Ю. Терещенко // Вища освіта України. – 2005. – № 3. – С. 27–31.
23. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / за ред. А. С. Гальчинського. – К. : НІСД, 2003. – 328 с.
24. Цендровський В. А. Публіцистичні експроми. Монологи розсердженої людини. Диктатури долі. Діалоги / В. А. Цендровський. – К. : Техніка, 1997. – 160 с.

Одержано редакцією 23.01.2015

Прийнято до публікації 13.02.2015

Аннотація. *Заплетнюк М.А. Влияние реформирования системы образования на развитие гражданского общества Украины в 1990-х гг. На основании анализа особенностей реформирования системы просвещения Украины определен характер влияния этого процесса на развитие гражданского общества в Украине. В этом контексте освещено формирование гражданской идентичности в Украине с очерчиванием характера украинизации в системе просвещения.*

Ключевые слова: *гражданское общество, политическое участие, политическое функционирование, реформирование системы просвещения, высшая школа, украинизация.*

Summary. *Zapletnyuk M. A. The impact of educational reform on the development of civil society in Ukraine in the 1990s.* On the basis of the features of the reforming the education system in Ukraine was defined the character of the influence of this process on the civil society development in Ukraine. In this context was spotlighted the formation of the civil identity in Ukraine with delineation of the Ukrainianization character in the education system. Indicated that educational reform in Ukraine during the 1990s contributed to the formation of civic identity in Ukrainian society. It is proved that the bilingualism of majority of Ukrainians is the result of historical development of Ukrainian lands (including Russification policies) and not an obstacle to the formation of the Ukrainian political nation and civil society.

Key words: *civil society, political participation, political operation, the education system reforming, high school, Ukrainization.*

УДК 159.9.019

А. О. Овчаренко, І. М. Чупілка

АЗІАТСЬКИЙ ТИП ЖІНКИ-ЛІДЕРА НА ПРИКЛАДІ СУН МЕЙЛІН

Анотація. *В статті досліджено відносини США, КНР та СРСР в період правління Чан Кайші та вплив на ці відносини дипломатичної діяльності Сун Мейлін. Показані сучасні погляди на стиль ведення дипломатії мадам Чан. Охарактеризовані основні політичні досягнення Сун Мейлін та її роль у формуванні націоналістичного уряду на Тайвані.*

Ключові слова: *Сун Мейлін, Тайвань, Чан Кайші, Кунтай, США, СРСР, дипломатія.*

Постановка проблеми. XXI століття – це епоха швидких змін технологій, способів життя, а головне – суспільств. Ми є свідками того, як швидко чоловіки та жінки стають рівноправними у всіх сферах своєї життєдіяльності. Утвердження гендерної рівності – це пріоритетний напрямок розвитку сучасного суспільства і глобальної системи взаємовідносин. Головна мета сучасних жінок – це декларування однакових суспільних прав з чоловіками, перевага можливостей і людських пріоритетів над статевою диференціацією. Сучасна інтеграція у світове співтовариство вимагає переосмислення місця і ролі жінок у суспільстві, їх рівноправну участь у всіх сферах життєдіяльності, і, зокрема, в політиці та державотворенні. Однак сучасне становище чоловіків і жінок у суспільстві дає чітко зрозуміти, що відбудеться це не скоро. Підґрунтям для такого висновку є стан гендерних відносин в економічній, соціальній, правовій та політичній сферах сучасного суспільства, а також стан громадської свідомості, де досі успішно відтворюється низка глибоко вкорінених гендерних стереотипів. Враховуючи те, що в системі відносин статей жінка вважається дискримінованою у своїх правах по відношенню до чоловіків, то в структурі державної гендерної політики жінкам приділяється особлива увага. Державна гендерна політика щодо жінок – складова соціальної політики держави або суспільства, спрямована на подолання гендерної нерівності в становищі жінок для забезпечення їм рівного соціального статусу з чоловіками через гарантування можливостей їх рівноправного розвитку. Головна перешкода розвитку політичної кар'єри жінок в органах влади залишається через стійкий стереотип, який характерний як для чоловіків, так і для жінок, що політика і державне управління – це сфера чоловічої діяльності.

Особливо цей стереотип характерний для країн азіатського типу, де підтримується стиль влади – «новий авторитаризм», де жінка – це супутниця чоловіка та його вірна помічниця. Існування її власного «я» різко критикується і не сприймається. Але швидка вестернізація «азіатських тигрів» не тільки призводить до зміни стилю правління бізнесом і до стилю введення дипломатичної роботи, а й переформатуванню самого суспільства, надання йому західних аспектів, зокрема, рівноправності жінок та чоловіків і головне, допуску жінки до керівної ролі в державі. Яскравими прикладами жінок-лідерів в азіатському суспільстві є: президенти Філіппін Корасон Акіно (1986–1992) та Глорія Арройо (2001–2009), прем'єр-міністр Таїланду Йінглак Чіннават (2011–2014), президент Південної Кореї Пак Кин Хе (з 2013 р.). Але найвідомішою жінкою-лідером в Азії є беззаперечно Сун Мейлін – дружина Чан Кайші, одна із фундаторів сучасного Китаю і Тайваню, найвпливовіша жінка в Азії у XX ст. на думку журналу «Forbes» і «Time».

Вивчення політичних біографій перших леді держав, які не поступалися за своїм впливом і значенням своїм чоловікам є пріоритетним напрямом дослідження гендерної проблематики. Враховуючи те, що Сун Мейлін була жінкою нової генерації, набагато випередивши свій час, дослідження її політичної біографії є значущим вкладом у дослідження